

عنوان مقاله:

بررسی مولفه های فرمی و تزئینی کمان های صفوی به گواه نقاشی ها و نگاره های هم دوره

محل انتشار:

فصلنامه مطالعات باستان شناسی پارسه، دوره 4، شماره 12 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 16

نویسندگان:

Mahboubeh Jelodar Dezfouli – M.A. in Archeology, Faculty of Conservation and Restoration, Isfahan University of Arts, Isfahan, Iran

Mitra Shateri – Assistant Professor, Department of Archaeology, Faculty of Literature and Humanities, Shahrekord University, Shahrekord, Iran

خلاصه مقاله:

«تیر و کمان» از جمله سلاح های دوره صفوی است که علاوه بر میادین نبرد، در مراسم درباری و شکار جایگاه ویژه ای داشته است. از این رو، شناسایی کمان های این دوره اهمیت غیرقابل انکاری دارد. تعداد اندک کمان ها ی باقی مانده و اندک بودن منابع مرتبط، مطالعه آن ها را دشوار کرده است، اما می توان برای مطالعه کمان های صفوی از یکی از مهم ترین اسناد این دوره، یعنی نگاره ها کمک جست؛ چراکه نگاره های دوره صفوی علاوه بر ارزش های زیبایی شناسانه بسیار واقع گرایانه ترسیم می شدند. از این رو، نمود جنگ افزارهای گوناگون از جمله «کمان» را در آن ها به خوبی می توان پیگیری کرد. علاوه بر معرفی، طبقه بندی انواع کمان و ادوات وابسته بدان، همچون کماندان و تیردان به عنوان یکی از کهن ترین و مهم ترین رزم ابزارها در دوره صفوی از عمده اهداف پژوهش حاضر است. در این راستا پاسخ گویی به پرسش هایی همچون: کمان و ادوات وابسته به آن در این دوره، چه نوعی داشته، چه ارتباطی میان شکل ظاهری و کارکرد آن ها وجود داشته است؟ و چه نقوش تزئینی بر کمان های این دوره به کار رفته است؟ در پژوهش حاضر مدنظر قرار گرفت. در این پژوهش که به روش توصیفی-تحلیلی و با گردآوری اطلاعات به صورت کتابخانه ای صورت گرفته است، به مقایسه، تحلیل و طبقه بندی کمان ها از خلال ۷۰ نگاره و اثر ترسیم شده از آغاز تا پایان دوره صفوی، پرداخته شده است. نتایج پژوهش حاکی از آن بود که حداقل چهار نوع کمان و شش نوع مختلف تیردان در مراسم مختلف دوره صفوی استفاده می شده است. از این میان کمان هایی که در مرکز فرورفته و گوشه هایی به سمت خارج داشتند، پرکاربردتر و کمان های ساده، کم کاربردتر بوده اند. در میان انواع نقوش حک شده بر کمان ها، کتیبه های نوشتاری رایج ترین نقش بر سطح کمان ها بوده اند که بیشتر در راستای تهییج روحیه و استعانت از نیروهای الهی به منظور غلبه بر دشمن به کار گرفته شده است. هم چنین نقش کمان یا ادوات وابسته بدان همچون زهگیر، نشان دهنده اهمیت این اشیاء در نشان دادن اقتدار دربار ایران در روابط خارجی و جایگاه آن به عنوان آرایه رسمی مردان درباری این دوره است.

کلمات کلیدی:

Bow, Bow Case, Quiver, Safavid Period, Safavid Miniatures, کمان و ادوات، کماندان، ترکش دان، دوره صفوی، نگاره های

صفوی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1870822>

